www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى
ئۇيغۇر كىتاب توری

سائەتنامە①

نەشرگە تەييارلىغۇچى: پەرىدە ئىمىن

بىسمىللاھىررەھمانىررەھىم

.....ئەمدى سۆزىمىزنى نەس ئىشلار ھەققىدىكى بايانىمىزدىن باشلايمىز. نەس ئىشلار ئۈچ تۈرلۈك بولىدۇ. 1. چوڭ نەسلىك (نەھس ئەكبەر)، 2. بىر قەدەر ئېغىر نەسلىك (نەھس ئەزىم)، 3. چوڭراق نەسلىك (نەھس ئەسغەر) تىن ئىبارەت.

چوڭ نەسلىك (نەھس ئەكبەر) ھەر ئايدا ئىككى كۈندۇر. مۇسا ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «يىلدا يىگىرمە تۆت كۈن نەس كۈنلەر ھېسابلىنىدۇ. بۇ كۈنلەردە ھېچقانداق ئىشقا قەدەم قويماسلىق كېرەك. شۇ كۈنلىرى تۇغۇلغان بالا زالىم، خۇنخور ۋە يامان ئىشلار بىلەن شۇغۇللانغۇچى بولۇپ قالىدۇ. ئەگەر بىرەر ئادەم ئەنە شۇ نەس كۈنلەرنىڭ بىرىدە كېسەلگە گىرىپتار بولسا، ئۇنىڭ كېسىلى ھەرگىز شىپا تاپماس. شۇڭا بۇ كۈنلەردىن ئېھتىيات قىلىش بەكمۇ زۆرۈردۇر».

پېشكەللىك كېلىدىغان كۈنلەر (نەھس ئەكبەر) مۇنۇلاردۇر.

ئاشۇرا ئاينىڭ تۆرتى، ئونبىرى نەستۇر،
سەپەر ئاينىڭ بىرى، يىگىرمىسى نەستۇر.
رەبىيەل ئەۋۋەل ئاينىڭ سەككىزى، يىگىرمىسى،
رەبىيەلئاخىر ئاينىڭ بىرى، ئونبىرى نەستۇر.
جەمادىيەلئەۋۋەل ئاينىڭ ئونى ۋە ئونبىرى نەس،
جەمادىيەلئاخىر ئاينىڭ ئىككىسى تۆرتى نەستۇر.
دۇئا ئاينىڭ ئونبىرى، ئون ئۈچى نەستۇر،
بارات ئاينىڭ تۆرتى، ئالتىسى نەستۇر.
رەمەزان ئاينىڭ ئۈچى، سەككىزى نەستۇر،
ھېيت ئېيىنىڭ ئالتىسى، سەككىزى نەس.
ئارا ئاينىڭ ئىككىسى، ئۈچى نەستۇر،
قۇربان ئاينىڭ ئالتىسى، يىگىرمىسى نەس.

چوڭراق پېشكەللىك (نەھس ئەسغەر) مۇنۇ كۈنلىرى يۈز بېرىشى مۇمكىن:

ھەر ئايدا يەتتە كۈن نەستۇر ئەي مۇئمىن،
ھەزەر قىل بەلادىن بولاي دېسەڭ ئەمىن.
ئۈچى ۋە ئون ئۈچى، ئون ئالتە ھەم بەش،
يىگىرمە بىرى، يىگىرمە تۆرتى، يىگىرمە بەش.

بىر قەدەر ئېغىرراق پېشكەللىك (نەھس ئەزىم) ئايدا بىر كۈن بولىدۇ. مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا ھەزرىتى جىبرىئىل مۇنداق خەۋەر بەرگەن: «ئەي رەسۇلىللاھ، تەڭرىتائالا ئەگەر دوستۇم ھەزرىتى ئەلىنى جەڭگە ماڭغۇزۇشنى نىيەت قىلسا

① ...بەتتىكى «سائەتنامە ھەققىدە» ناملىق ماقالىگە قارالا.

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئۇيغۇر كىتاب توری
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى

ياخشى ۋە نەس كۈنلەرنى ئوبدان مۇلاھىزە قىلسۇن. نەسنىمۇ مەن ياراتتىم» . شۇڭا، ناھايىتى ئېھتىيات قىلىش لازىم.

ئاشۇرا ئاينىڭ يىگىرمە ئىككىسى، سەپەر ئاينىڭ ئوننىچى كۈنى، رەببىيەلئەۋۋەلنىڭ ئون تۆرتى، رەببىيەلئاخىرنىڭ يىگىرمىسى، جەمادىيەلئەۋۋەلنىڭ يىگىرمە سەككىزى، جەمادىيەلئاخىرنىڭ يىگىرمە ئىككىسى، دۈئا ئاينىڭ ئون ئۈچىنچى كۈنى، بارات ئاينىڭ يىگىرمىسى، رەمەزاننىڭ ئون تۆرتىنچى كۈنى، ھېيت ئاينىڭ بەشىنچى كۈنى، ئارا ئاينىڭ يىگىرمە يەتتىنچى كۈنى، قۇربان ئاينىڭ يىگىرمە سەككىزىنچى كۈنلىرى نەستۇر.

كۈنلەر ھەققىدىكى بايان

ھەر ئاينىڭ بىرىنچى كۈنى مۇبارەك بولۇر. تەقۋىتائالا ئادەم ئەلەيھىسسالامنى يارالقان كۈندۈر. بۇ كۈنى ھاجەت تىلىمەك، ئۇلۇغلار بىلەن كۆرۈشمەك، سەپەرگە چىقىش، بىرەر ئىشنى باشلاش، نىكاھ قىلىش، سودا - سېتىق ئىشلىرى، قۇرۇلۇش باشلاش قاتارلىق ئىشلارنى قىلىش ياخشى. ئاينىڭ بىرىنچى كۈنى دۇنياغا كەلگەن (تۇغۇلغان) بالا دۆلەتمەن بولىدۇ.

ئاينىڭ ئىككىنچى كۈنى ھەم مۇبارەك كۈندۈر. تەقۋىتائالا بۇ كۈنى ھەزرىتى ھەۋۋا (ھاۋا ئانا) نى ياراتتى. ئاينىڭ بۇ كۈنى نىكاھ قىلىش، تىجارەت قىلىش، قۇرۇلۇش باشلاش، ئۆيدىن - ئۆيگە كۆچۈش، سەپەر قىلىش، دورا ئېچىش، چوڭلار - ئۇلۇغلار بىلەن كۆرۈشۈش، كۆل - ئېرىق قېزىش، بىرەرسى بىلەن شېرىكلىشىش قاتارلىق ئىشلارنى قىلسا ئاقىۋىتى ياخشى بولىدۇ. مۇشۇ كۈنى دۇنياغا كەلگەن بالا بەخت - سائادەتلىك بولىدۇ.

ئۈچىنچى كۈنى نەستۇر. بۇ ئادەم بىلەن ھەۋۋا بەھىشتىن قوغلانغان كۈندۈر.

بۇ كۈنى ھېچقانداق بىر ئىش ئوڭغا تارتمايدۇ.

ئاينىڭ تۆتىنچى كۈنى مۇبارەكتۇر. بۇ كۈنى جەڭگە ئاتلىنىش، سەپەر قىلىش، دەۋا - دەستۇر قاتارلىق ئىشلار ئۈچۈن ياخشىدۇر. ئەمما قان ئالدۇرۇشقا بولمايدۇ، نەسلىك كېلىپ چىقىدۇ.

ئاينىڭ بەشىنچى كۈنى ياخشى ئەمەس. چۈنكى بۇ قابىل ھابىلنى[1] ئۆلتۈرگەن كۈندۈر. ھەر قانداق ئىشنى باشلىسا ئوڭۇشسىزلىق كېلىپ چىقىدۇ. بۇ كۈنى تۇغۇلغان بالىمۇ ناھەق قان تۆككۈچى بولۇپ قالىدۇ.

ئاينىڭ ئالتىنچى كۈنى مۇبارەكتۇر. بۇ كۈنى سەپەر قىلىش، ئىمارەت قىلىش، شىكار — ئوۋ ئوۋلاش، پادىشاھلارغا يېقىنلىشىش قاتارلىق ھەر قانداق ئىشنى باشلىسا ئوبداندۇر. لېكىن بۇ كۈنى تۇغۇلغان پەرزەند زالىم ۋە قاتىل بولغاي.

ئاينىڭ يەتتىنچى كۈنى مۇبارەكتۇر. سودا - سېتىق، يېڭى كىيىم كىيىش ۋە يېڭى كىيىم كېسىش، ئەلچى ئەۋەتىش، قۇرۇلۇش باشلاش قاتارلىق نۇرغۇن ئىشلار ئۈچۈن ياخشى كۈندۈر.

ئاينىڭ سەككىزىنچى كۈنىمۇ ھەممە ئىشلار ئۈچۈن مۇبارەك كۈندۈر. ئەمما ھىجامەت[2] قىلىش، قان ئالدۇرۇش، ئۇلۇغلارنىڭ ئالدىغا بېرىش قاتارلىق ئۈچ ئىشنى بۇ كۈنى قىلماسلىق كېرەك. ئېھتىيات قىلمىغاندا، كېلىشمەسلىك (نەسلىك) يۈز بېرىدۇ. بۇ كۈندە تۇغۇلغان بالا ئىنتايىن بەختلىك بولغاي، بۇنىڭغا تەڭرى گۇۋاھدۇر.

ئاينىڭ توققۇزىنچى كۈنى مۇبارەكتۇر. دورا ئىچىش (داۋالىنىش)، ئىشرەت

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئەۋلاد گۇرۇپپىسى

(ئويۇن ـ تاماشا) قىلىش، خەت يېزىش، سەپەرگە چىقىش، قان ئالدۇرۇش ۋە ھىجامەت قىلىش قاتارلىق ئىشلارنىڭ ھەممىسىگە مۇۋاپىق كۈندۇر.

ئاينىڭ ئونىنچى كۈنىمۇ مۇبارەك كۈندۇر. بۇ كۈنى نوھ ئەلەيھىسسالام تۇغۇلغان. شۇڭا، ھەممە ئىشلار ئۈچۈن ياخشى. سەپەرگە چىقىش، نىكاھ ـ ئەقىدە قىلىش، دەرەخ تىكىش، كۆل ـ ئېرىقلارنى قېزىشقا ناھايىتى ئوبدان چاغ. ئەمما ئۇلۇغلارنىڭ ئالدىغا بېرىش ۋە قان ئالدۇرۇشقا بولمايدۇ. ياخشى ئەمەستۇر.

ئاينىڭ ئونبىرىنچى كۈنى مۇبارەك كۈندۇر. كىتابەت (يېزىقچىلىق) قىلماق، ئۆگىنىشنى باشلاش، خەتنە قىلىش، دەرەخ تىكىش، سەپەرگە چىقىش قاتارلىق ئىشلارنى مۇشۇ كۈندە باشلىسا ياخشى. ھەر قانداق پەرزەند مۇشۇ كۈنى دۇنياغا كەلسە، سائادەتمەن، بەختلىك بولغاي.

ئاينىڭ ئون ئىككىنچى كۈنى ھەم مۇبارەكتۇر. بۇ كۈندە ھاجەت تىلىمەك، ئۇلۇغلار بىلەن كۆرۈشۈش، ئىشرەت ـ تاماشا قىلىش، سودا ـ سېتىق، دەۋا ـ دەستۇر قاتارلىق ئىشلارنى قىلسا، نەتىجىسى ياخشى بولىدۇ. بۇ كۈنى تۇغۇلغان بالا دانىشمەن بولغاي. ئەمما قان ئالدۇرسا ياخشى ئەمەستۇر.

ئاينىڭ ئون ئۈچىنچى كۈنى بارلىق ئىشلار ئۈچۈن ئىنتايىن نەستۇر (تەڭرى گۇۋاھتۇر).

ئاينىڭ ئون تۆتىنچى كۈنى بارلىق ئىشلارغا ياخشىدۇر. ئەمما قان ئالدۇرسا خەتەردۇر. بۇ كۈندە پەرزەند تۇغۇلسا خۇش خۇي، خۇش پېئىل بولۇر.

ئاينىڭ ئون بەشىنچى كۈنى ھەممە ئىشلار ئۈچۈن مۇبارەك كۈندۇر. لېكىن قان ئالدۇرسا خەتەرلىك.

ئاينىڭ ئون ئالتىنچى كۈنى نەستۇر. ھېچقانداق ئىشقا ياخشى ئەمەس.

ئاينىڭ ئون يەتتىنچى كۈنى ئوتتۇرا ھال كۈندۇر. ئەمما بەزى ئۆلىمالارنىڭ دېيىشىچە، ئاينىڭ ئون يەتتىنچى كېچىسى ۋۇجۇدقا كەلگەن بالا ساراڭ (دىۋانە) بولارمىش. ئەمما بۇ كۈندە قان ئالدۇرغان ياخشىدۇر.

ئاينىڭ ئون سەككىزىنچى كۈنى مۇبارەكتۇر. زىرائەت تېرىماق، سەپەرگە چىقىش، نىكاھ قىلىش، دورا ئىچىش (داۋالىنىش)، ھاجەت تىلىمەك، قۇرۇلۇش باشلاش قاتارلىق كۆپلىگەن ئىشلار ئۈچۈن مۇۋاپىق كۈندۇر.

ئاينىڭ ئون توققۇزىنچى كۈنى ئوتتۇراھال كۈن (بەزى، قىسمەن ئىشلارغا). قان ئالدۇرۇش، ئىلىم ئۆگىنىش، خەرج ـ خىراجەت قاتارلىق ئىشلار ئۈچۈن ياخشى.

ئاينىڭ يىگىرمىنچى كۈنى مۇبارەكتۇر. ھەممە ئىشلارغا. بۇ كۈنى ھاجەت تىلىسە، يەرگە ئۇرۇق سالسا، ئىمارەت ـ قۇرۇلۇش قىلسا، قان ئالدۇرسا ياخشىدۇر. ئەمما كېسەل بولۇپ قالسا خەتەرلىكتۇر. شۇڭا سەدىقە بېرىش كېرەك. بۇ كۈندە دۇنياغا كۆز ئاچقان (تۇغۇلغان) ھەر قانداق بالا، پىتنىخور بولۇپ قالغۇسى (تەڭرى گۇۋاھتۇر).

ئاينىڭ يىگىرمە بىرىنچى كۈنى نەستۇر، بارلىق ئىشلارغا. بۇ كۈندە تۇغۇلغان بالا زالىم بولۇر. ئەگەر ئاغرىق بولسا ئۇزۇنغا سوزۇلۇپ كېتەر.

ئاينىڭ يىگىرمە ئىككىنچى كۈنى مۇبارەكتۇر. سەپەر قىلىش، ئەلچى ئەۋەتىش، ئىشرەت قىلىش (كۆڭۈل ئېچىش)، قۇرۇلۇش قىلىش قاتارلىق ئىشلارغا ياخشىدۇر. ئەگەر قان ئالدۇرسا تېزلىكتە مەنپەئەت قىلىدۇ.

ئاينىڭ يىگىرمە ئۈچىنچى كۈنى ھەر قانداق ئىش ئۈچۈن ياخشى كۈندۇر. قان ئالدۇرسا

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى
ئۇيغۇر كىتاب تورى

كېسىلى شىپا تاپقاي.
ئاينىڭ يېگىرمە تۆرتى جەمئىي ئىشلارغا نەس كۈندۇر. ئەگەر كېسەل بولسا سەدىقە بېرىش كېرەك. بۇ نەمرۇد لەئىن تۇغۇلغان كۈندۇر. ئەگەر قان ئالدۇرسا كېسەل تېز شىپا تاپقاي.
ئاينىڭ يېگىرمە بەشىنچى كۈنى ھەممە ئىشلار ئۇچۇن نەستۇر. پەرھىز قىلىش لازىم.
ئاينىڭ يېگىرمە ئالتىنچى كۈنىمۇ بارلىق ئىشلارغا نەس كۈندۇر. ھېچقانداق ئىشقا ياخشى ئەمەس.
ئاينىڭ يېگىرمە يەتتىنچى كۈنى مۇبارەكتۇر. دورا ئىچىش (داۋالىنىش)، ئىشرەت (ئويۇن ـ تاماشا) قىلىش، سەيلە قىلىش، سەپەرگە چىقىش، خەت ـ چەك ئەۋەتىش، ھىجامەت قىلىش، قان ئالدۇرۇش قاتارلىق ئىشلارنىڭ ھەممىسىگە ئوبداندۇر.
ئاينىڭ يېگىرمە سەككىزىنچى كۈنىمۇ مۇبارەكتۇر. دېھقانچىلىق قىلىش، ئىلىم ئۆگىنىشنى باشلاش، ئىمارەت قۇرۇلۇشىنى باشلاش، ئۆيدىن ئۆيگە كۆچۈش، قان ئالدۇرۇشلارنىڭ ھەممىسى ئۇچۇن ياخشى.
ئاينىڭ يېگىرمە توققۇزى ئوتتۇراھال كۈندۇر. بەزى ئىشلارغا نەسلىك كېلىدۇ.
ئاينىڭ ئوتتۇزىنچى كۈنى مۇبارەكتۇر. دورا ئىچىش (داۋالىنىش)، سەپەر قىلىش، خەتنە قىلىش، دەرەخ تىكىش، قان ئېلىش ھەممىسى ئۇچۇن ياخشى كۈندۇر.

ستاره سەكسىنىڭ بايانى
(سەكسەن يۇلتۇزى ھەققىدە)

بىلىڭلارکى، تارازا يۇلتۇزى، زۆھەل ۋە مىررىخ يۇلتۇزلىرى ئون ئىككى كۈندە پەلەكنى بىر ئايلىنىپ چىقىدۇ ھەم ئاسمان بىلەن يەرنىڭ ئارىسىدا، بېشىڭىزغا ئۇدۇل كېلىدۇ. ئادەم بىرەر ئىشنى قىلماقچى بولسا، يەنى يا سەپەرگە چىقماقچى بولسا، يا ئۇلۇغلار بىلەن كۆرۈشمەكچى بولسا، يا جەڭگە ئاتلانماق بولسا، ۋە ياكى ئوق ئېتىشقا ئوخشاش ھەر قانداق بىر ھاجەت ئۇچۇن تەييارلانغاندا يۇزىنى ستاره سەكسەن يۇلتۇزىغا قاراتمىسۇن. بولمىسا ھەممە ئىشلىرى كېرەكسىز نەرسىگە ئايلىنىدۇ. ئەگەر سەكسەن يۇلتۇزىغا كەينىنى قىلسا، ھەممە ئىشلىرى ئوڭۇشلۇق بولىدۇ. مۇجاھىد® ۋاقتىدىمۇ بۇنى ئويلىنىش كېرەك. بۇ قائىدىلەرنى ئويلانمىغاندا، تۇغۇلغان بالا زالىم، سۆرۈن تەلەت ۋە پاسىق بولۇر. كىشىلەر مۇشۇنداق ئىشلارنى بىلمۇپلىشى ۋە تېگىشلىك نەرسىلەردىن پەرھىز قىلىشى لازىم.
سەكسەن يۇلتۇزى ئاينىڭ بىرى، ئونبىرى، يېگىرمە بىرى شەرق تەرەپتە بولىدۇ.
ئاينىڭ ئىككىسى، ئون ئىككىسى، يېگىرمە ئىككىسى شەرق بىلەن جەنۇبنىڭ ئارىلىقىدا بولىدۇ.
ئاينىڭ ئۈچى، ئون ئۈچى، يېگىرمە ئۈچى جەنۇبتا بولىدۇ.
ئاينىڭ تۆرتى، ئون تۆرتى، يېگىرمە تۆرتىنچى كۈنلىرى جەنۇب بىلەن غەربنىڭ ئارىلىقىدا بولىدۇ.
ئاينىڭ بەشى، ئون بەشى، يېگىرمە بەشىنچى كۈنلىرى غەرب تەرەپتە بولىدۇ.
ئاينىڭ ئالتىنچى كۈنى، ئون ئالتىنچى ۋە يېگىرمە ئالتىنچى كۈنلىرى غەرب بىلەن شىمال ئارىلىقىدا بولىدۇ.
ئاينىڭ يەتتىنچى، ئون يەتتىنچى ۋە يېگىرمە يەتتىنچى كۈنلىرى شىمالدا بولىدۇ.

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئەۋلاد گۇرۇپپىسى

ئاينىڭ سەككىزىنچى، ئون سەككىزىنچى ۋە يىگىرمە سەككىزىنچى كۈنلىرى شىمال بىلەن شەرق ئارىلىقىدا بولىدۇ.
ئاينىڭ توققۇزىنچى، ئون توققۇزۇنچى ۋە يىگىرمە توققۇزۇنچى كۈنلىرى يەردە بولىدۇ.
ئاينىڭ ئونىنچى، يىگىرمىنچى ۋە ئوتتۇزىنچى كۈنلىرى بۇ يۇلتۇز ئاسماندا بولىدۇ (بۇ ئىشلارغا تەڭرى گۇۋاھتۇر).

كېچە ـ كۈندۈز ۋە سائەتلەرنىڭ بايانى

1. ھەمەلدە، كۈن ئون ئىككى سائەت، تۈنمۇ ئون ئىككى سائەت بولىدۇ. سايە ئەسلى تۆرت يېرىم قەدەمدۇر.
2. سۇردا، كۈن ئون ئۈچ سائەت، تۈن ئونبىر سائەت بولۇپ، سايە ئەسلى ئىككى يېرىم قەدەمدۇر.
3. جۇزادا، كۈن ئون تۆرت سائەت، تۈن ئون سائەت بولۇپ، سايە ئەسلى ئىككى يېرىم قەدەم بولىدۇ.
4. سەرتاندا، كۈن ئونبەش سائەت، تۈن توققۇز سائەت، سايە ئەسلى بىر يېرىم قەدەم بولىدۇ.
5. ئەسەددە، كۈن ئون تۆرت سائەت، تۈن ئون سائەت بولۇپ، سايە ئەسلى ئىككى يېرىم قەدەم بولىدۇ.
6. سۇنبۇلەدە، كۈن ئون ئۈچ سائەت، تۈن ئونبىر سائەت، سايە ئەسلى ئۈچ يېرىم قەدەم بولىدۇ.
7. مىزاندا، كۈن ئون ئىككى سائەت، تۈن ھەم ئون ئىككى سائەتتۇر. سايە ئەسلى تۆرت يېرىم قەدەم بولىدۇ.
8. ئەقرەبدە، كۈن ئونبىر سائەت، تۈن ئون ئۈچ سائەت بولۇپ، سايە ئەسلى ئالتە يېرىم قەدەم بولىدۇ.
9. قەۋستە، كۈن ئون سائەت، تۈن ئون تۆرت سائەت بولىدۇ. سايە ئەسلى توققۇز يېرىم قەدەم.
10. جەددىدە، كۈن توققۇز سائەت، تۈن ئونبەش سائەتتۇر. سايە ئەسلى ئون يېرىم قەدەم.
11. دەلۋىدە، كۈن ئون سائەت، تۈن ئون تۆرت سائەت، سايە ئەسلى سەككىز يېرىم قەدەم بولىدۇ.
12. ھۇتتا، كۈن ئونبىر سائەت، تۈن ئون ئۈچ سائەت بولىدۇ. سايە ئەسلى ئالتە يېرىم قەدەم بولىدۇ.
ھەمەل، سۇر ئايلىرى ئوتتۇز بىر كۈندىن؛ جۇزا ئېيى ئوتتۇز ئىككى كۈن، سەرتان، ئەسەد، سۇنبۇلە ئايلىرى ئوتتۇز بىر كۈندىن؛ مىزان، ئەقرەب ئايلىرى ئوتتۇز كۈندىن؛ قەۋس، جەددى ئايلىرى يىگىرمە توققۇز كۈندىن؛ دەلۋە، ھۇت ئايلىرى ئوتتۇز كۈندىن بولىدۇ.

ناماز پېشىننىڭ قازا بولىدىغان ۋاقىتلىرى

ھەمەلدە ئون سەككىز يېرىم قەدەم، سۇردا ئون يەتتە يېرىم قەدەم. جۇزادا ئونبەش يېرىم قەدەم. سەرتاندا ئون ئالتە يېرىم قەدەم. مىزاندا يىگىرمە بىر يېرىم قەدەم. ئەقرەبتە

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى

يىگىرمە ئۈچ يېرىم قەدەم. قەۋسته يىگىرمە تۆرت يېرىم قەدەم. جەددىدە يىگىرمە تۆرت يېرىم قەدەم. دەلۋىدە يىگىرمە ئىككى يېرىم قەدەم. ھۇتتا يىگىرمە بىر يېرىم قەدەم بولىدۇ. مۇشۇ ۋاقىتلاردىن كېيىنلا، يەنى ھېچقانداق ۋاقىت ئۆتمەيلا نامازپېشىنىڭ ۋاقتى ئۆتۈپ بولىدۇ ۋە نامازدىگەرنىڭ ۋاقتى بولىدۇ.

سائەت، كۈن ۋە ھەپتىلەر توغرىسىدا

يەكشەنبە، ئىش باشلايدىغان، چوڭلار بىلەن ئۇچرىشىدىغان، بەخت ـ سائادەت ۋە ئىززەت ـ ھۆرمەت كۈنىدۇر. يۇلتۇزى شەمستۇر (كۈندۇر).

دۈشەنبە، سەپەرگە چىقىش، ئىش باشلاش، داۋالىنىش قاتارلىق ئىشلارنى قىلىدىغان، بەخت ـ دۆلەت ۋە ھوسۇل ـ پاراغەت كۈنىدۇر. يۇلتۇزى قەمەر (ئاي) دۇر.

سەيشەنبە كۈنى قان ئالدۇرىدىغان، ھىجامەت قىلىدىغان، بەزىدە ئاداۋەت ۋە ھەيۋەت (ئۆزىنى كۆرسىتىدىغان) كۈنىدۇر. يۇلتۇزى مىررىختۇر.

چارشەنبە، دورا ئىچىپ داۋالىنىدىغان، ۋەسۋەس خىياللارنى يوق قىلىدىغان، يامان ئوي ـ پىكىرلەرنى بىر تەرەپ قىلىدىغان، پەم ـ پاراسەت بىلەن ئىش كۆرىدىغان، يېزىقچىلىقنى باشلايدىغان ۋە بىرەر ئىش تەدبىرى توغرىلىق مەسلىھەتلىشىدىغان كۈندۇر. يۇلتۇزى ئەتارۇدتۇر.

پەيشەنبە، دوئا ۋە مۇناجات قىلىدىغان، تەكرىدىن ھاجەتلىرىنى تىلەيدىغان، زىكرى ـ تائەت قىلىپ، مۇشكۈللىرىنى ھەل قىلىدىغان، مۇراد ـ نىشانلىرى ئۈچۈن ئىلتىجا قىلىدىغان كۈندۇر. يۇلتۇزى مۇشتەرىدۇر.

جۈمە كۈنى نىكاھ ۋە ئايالىلار سۆھبىتى، دوستلۇق ۋە مۇھەببەت شۇنداقلا شادىمان بولىدىغان كۈن بولۇپ، يۇلتۇزى زۆھرەدۇر.

شەنبە كۈنى شىكار قىلىدىغان، سەھرالارنى سايا ھەت قىلىپ، كۆچۈل ئاچىدىغان، جاھانىنىڭ راھەتلىرىدىن بەھرىلىنىدىغان كۈندۇر. بۇ كۈنى ئېرىق، كۆل، قۇدۇقلارنى كولاش، مازارى مەشايىخلەر بىلەن كۆرۈشكەن ياخشىدۇر. يۇلتۇزى زۇھەلدۇر.

ھەپتىنىڭ ھەر بىر كۈنلىرى

يەكشەنبە كۈنى چۈشكە يېقىنلاشقان ۋاقىتتىن باشلاپ نامازشامغىچە بولغان ئارىلىقتا نەسلىك بار. قالغان ۋاقىتلاردا ياخشىدۇر.

دۈشەنبە كۈنى نامازدىگەردىن نامازشامغىچە بولغان ئارىلىق نەستۇر. قالغىنى ياخشى ۋاقىتلاردۇر.

سەيشەنبە كۈنى ناشتا ۋاقىتىدىن چۈشكىچە بولغان ئارىلىق نەس، قالغىنى ياخشى.

چارشەنبە كۈنى نامازدىگەر ئاخىرلىشاي دېگەندىن باشلاپ، كۈن ئولتۇرغۇچە بولغان ۋاقىتتا نەسلىك بار. باشقا ۋاقىتلار ياخشى.

پەيشەنبە كۈنى چۈش ۋاقىتتىن تارتىپ نامازپېشىن باشلانغىچە بولغان ئارىلىق نەس، قالغان ۋاقىتلار ياخشى.

جۈمە كۈنى ناشتا باشلانغاندىن ئاخىرلاشقىچە بولغان ۋاقىت نەس چاغدۇر، قالغان ۋاقىتلار ھەممىسى ياخشى.

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئۇيغۇر كىتاب توری
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى

شەنبە كۈنى نامаз پېشىندىن نامаз دىگەرگىچە بولغان ئارىلىقتا نەسلىك بار، باشقا چاغلار ياخشى.

ھەپتىنىڭ ھەر بىر كۈنلىرىدىكى يۇلتۇزلار توغرىسىدا

يەكشەنبە كۈنى ئەتىگەن شەمس، چاشتگاھ ۋاقتىدا زۆھرە، چۈشتە ئەتارۇد، نامаз پېشىندە قەمەر، پېشىن بىلەن دىگەرنىڭ ئارىلىقىدىكى چاغدا زۆھەل، نامаз دىگەردە مۇشتەرى، نامازشامدا مىررىخ يۇلتۇزىدۇر.

دۈشەنبە كۈنى سەھەردە قەمەر، چاشتگاھتا زۆھەل، چۈشتە مۇشتەرى، پېشىندە مىررىخ، ئىككى نامازنىڭ ئارىسىدا شەمس، نامаз دىگەردە زۆھرە، نامازشامدا ئەتارۇد يۇلتۇزى بولىدۇ.

سەيشەنبە كۈنى سەھەردە مىررىخ، چاشتگاھ شەمس، چۈش ۋاقتىدا زۆھرە، پېشىندە ئەتارۇد، پېشىن بىلەن دىگەرنىڭ ئارىسىدا قەمەر، نامازدىگەردە زۆھەل، نامازشامدا مۇشتەرى.

چارشەنبە كۈنى ئەتىگەن ئەتارۇد، چاشتگاھتا قەمەر، چۈش ۋاقتىدا زۆھەل، پېشىندە مۇشتەرى، پېشىن بىلەن دىگەرنىڭ ئارىلىقىدا مىررىخ، نامаз دىگەردە شەمس، نامازشامدا زۆھرە يۇلتۇزى.

پەيشەنبە كۈنى سەھەردە مۇشتەرى، چاشتگاھ مىررىخ، چۈشتە شەمس، پېشىندە زۆھرە، ئىككى نامازنىڭ ئارىلىقىدا ئەتارۇد، نامаз دىگەردە قەمەر، نامازشامدا زۆھەل يۇلتۇزىدۇر.

جۈمە كۈنى سەھەردە زۆھرە، چاشتگاھ ئەتارۇد، چۈش ۋاقتىدا قەمەر، پېشىندە زۆھەل، ئىككى نامаз ئارىلىقىدا مۇشتەرى، نامаз دىگەردە مىررىخ، نامаз شامدا شەمس يۇلتۇزى.

شەنبە كۈنى ئەتىگەندە زۆھەل، چاشتگاھتا مۇشتەرى، چۈشتە مىررىخ، نامازپېشىن ۋاقتىدا شەمس، پېشىن بىلەن دىگەرنىڭ ئارىلىقىدا زۆھرە، نامازدىگەردە ئەتارۇد، نامازشامدا قەمەر يۇلتۇزلىرى بولىدۇ.

كېچىدىكى ۋاقىتلار توغرىسىدا

شەنبە كېچىسى، دەسلەپ مىررىخ، نامаз خۇپتەندە شەمس، تۇن يېرىمدا زۆھرە، ئاۋۋالقى توخۇ چىللىغان ۋاقىت ئەتارۇد، كېيىنكى توخۇ قەمەر، سۇبھى كازىب ۋاقتىدا زۆھەل، سۇبھى سادىقتا مۇشتەرى.

يەكشەنبە كېچىسى، ئەۋۋەلقى ۋاقىت ئەتارۇد، نامаз خۇپتەندە قەمەر، تۇن يېرىمدا زۆھەل، باش توخۇ ۋاقتىدا مۇشتەرى، ئىككىنچى توخۇ مىررىخ، سۇبھى كازىب شەمس، سۇبھى سادىق زۆھرە.

دۈشەنبە كېچىسى، ئەۋەۋەل مۇشتەرى، خۇپتەن ۋاقتىدا مىررىخ، تۇن يېرىمدا شەمس، باش توخۇدا زۆھرە، ئىككىنچى توخۇدا ئەتارۇد، سۇبھى كازىب قەمەر، سۇبھى سادىقتا زۆھەل يۇلتۇزى بولىدۇ.

سەيشەنبە كېچىسى، دەسلەپتە زۆھرە، نامаз خۇپتەندە ئەتارۇد، تۇن يېرىمدا قەمەر، باش توخۇ زۆھەل، ئىككىنچى توخۇ مۇشتەرى، سۇبھى كازىب مىررىخ، سۇبھى سادىقتا شەمستۇر.

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى
ئۇيغۇر كىتاب توری

چارشەنبە كېچىسى، دەسلەپ زۆھەل، خۇپتەندە مۇشتەری، تۇن يېرىمدا مىررىخ، باش توخۇ شەمس، ئىككىنچى توخۇ زۆھرە، سۇبھى كازىب ئەتارۇد، سۇبھى سادىق قەمەردۇر.
پەيشەنبە كېچىسى، دەسلەپ شەمس، خۇپتەندە زۆھرە، تۇن يېرىمدا ئەتارۇد، باش توخۇ قەمەر، ئىككىنچى توخۇدا زۆھەل، سۇبھى كازىب مۇشتەری، سۇبھى سادىق مىررىخ يۇلتۇزىدۇر.
جۈمە كېچىسى، ئەۋۋەل قەمەر، نامازخۇپتەندە زۆھەل، تۇن يېرىمدا مۇشتەری، باش توخۇ چىللىغاندا مىررىخ، ئىككىنچى توخۇدا شەمس، سۇبھى كازىبتا زۆھرە، سۇبھى سادىقتا ئەتارۇد يۇلتۇزلىرىدۇر.
زۇھەل يۇلتۇزىغا توغرا كەلگەن ۋاقىت ئەڭ ياخشى چاغدۇر. بۇ ۋاقىتتا ئېرىق قېزىش، زىرائەت تېرىش، قۇل سېتىۋېلىش، يېڭى كىيىم كىيىش، دېھقانلار بىلەن ئۇچرىشىش ۋە ئۆزىنى يوشۇرۇش قاتارلىق ئىشلارنى قىلسا ياخشى. بۇ ۋاقىتتا تۇغۇلغان بالىنىڭ ئۆمرى ئۇزۇن بولغاي.
مۇشتەری يۇلتۇزىغا توغرا كەلسىمۇ ناھايىتى ياخشى. دەۋا ـ دەستۇر، قازىلارنىڭ ئالدىغا (سوتقا) بېرىش، ھاجەت تىلەمەك، يېڭى كىيىم كىيىش، ئەقد ـ نىكاھ ۋە يىغىلىشقا ئوخشاش مەرىكىلەرنى قىلىش، ئىش باشلاش قاتارلىق ئىشلارنى مۇشۇ چاغدا قىلغان ياخشى. مۇشۇ سائەتتە تۇغۇلغان بالا دانىشمەن، ئەقىللىق، بەختلىك ۋە ئۆمرى ئۇزۇن بولۇر.
مىررىخ يۇلتۇزىنىڭ ۋاقتىمۇ ياخشىدۇر. بۇ ۋاقىتتا ئۇلۇغلار (چوڭلار) نى كۆرمەك، ھەربىي قورال ـ ياراق ياساش، دۇشمەننىڭ ئەدىپىنى بېرىش، ئېرىق ـ ئۆستەڭ ياساش، قان ئالدۇرۇشقا ئوخشاش ئىشلار ئۈچۈن ئاتلىنىش كېرەك. بۇ چاغدا تۇغۇلغان بالا غەزىپى تېشىپ تۇرىدىغان زالىم، ھارامخور ۋە جاللات بولۇر (بۇ ئىشلارغا تەڭرىتائالا گۇۋاھتۇر).
شەمس يۇلتۇزىنىڭ سائىتىگە توغرا كەلگەن ئىشلار ياخشىلىققا يۇزلىنىدۇ. بۇ ۋاقىتتا پادىشاھلارنى كۆرۈش، يېڭى كىيىم كىيىش، سودا ـ سېتىق، كېسەل داۋالىتىش، قۇل سېتىۋېلىش، قان ئالدۇرۇش قاتارلىق ئىشلارنى قىلسا ياخشى. بۇ سائەتتە تۇغۇلغان بالا دانىشمەن ۋە ئۆمرى ئۇزۇن، بەختلىك بولغاي.
زۆھرە يۇلتۇزىنىڭ ۋاقتىمۇ ياخشى. ئايالىلار ۋە ناخشا ـ مۇزىكىچىلار بىلەن ئولتۇرۇش، نىكاھلىنىش، يېڭى كىيىم كىيىش، سودا ـ سېتىق، كېسەل داۋالىتىش، قۇل سېتىۋېلىش، يەرلىك ئۇسۇلدا قان ئالدۇرۇش (ھىجامەت)، ئۆز ئايالى بىلەن خىلۋەتتە بولۇش قاتارلىق ئىشلارنى مۇشۇ ۋاقىتتا قىلسا ياخشىدۇر. بۇ چاغدا تۇغۇلغان بالا ھەقىقىي دوست تاپالايدۇ ۋە خۇشال ـ خورام ياشايدۇ.
ئەتارۇد يۇلتۇزىنىڭ ۋاقتى ناھايىتى ياخشىدۇر. بۇ چاغدا قۇرئان ئوقۇش، خەت يېزىش، بالىنى مەكتەپكە بېرىش، ئەلچى ئەۋەتىش قاتارلىقلارنى بېجىرىش كېرەك. مۇشۇ سائەتتە تۇغۇلغان بالا دانىشمەن بولۇر.
قەمەر يۇلتۇزىغا توغرا كەلگەن ۋاقىت مۇبارەكتۇر. پادىشاھ ۋە ھاكىملار بىلەن كۆرۈشۈش، سەپەرگە چىقىش، ئىبرەتلىك سۆزلەرنى نەقىل كەلتۈرۈپ سۆزلەش، زىرائەت تېرىش، قۇرۇلۇش قىلىش، يېڭى كىيىم كىيىشكە ئوخشاش ئىشلارنى مۇشۇ چاغدا قىلسا ياخشى. بۇ ۋاقىتتا دۇنياغا كەلگەن بالا چىرايلىق ۋە ئەقىللىق بولۇر.

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى
ئۇيغۇر كىتاب توری
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى

يېڭى چىققان ئايغا قاراش ھەققىدە

ئاشۇرا ئاينى كۆرگەندە ئالتۇنغا قاراش كېرەك. سەپەر ئاينى كۆرسە ئەينەككە قاراش، رەبىيەلئەۋۋەل ئاينى كۆرسە ئېقىن سۇغا قاراش، رەبىيەلئاخىر ئاينى كۆرگەندە قويغا قاراش كېرەك. جەمادىيەلئەۋۋەل ئاينى كۆرگەندە كۈمۈشكە قاراش، جەمادىيەلئاخىر ئاينى كۆرسە پىرلارغا (ياشانغانلارغا) قاراش كېرەك. دۇئا ئاينى كۆرگەندە قۇرئانغا قاراش كېرەك. بارات ئاينى كۆرگەندە يېشىل نەرسىگە قاراش، رەمەزان ئېيىنى كۆرگەندە تىغقا قاراش، ھېيت ئاينى كۆرسە ئەھلىگە قاراش كېرەك. ئارا ئاينى كۆرگەندە كىچىك بالىغا قاراش، قۇربان ئاينى كۆرسە ياش ئاياللارغا قاراش كېرەك.

كۈنلەردە.....

.....® قىلىشقا يەكشەنبە ئوبداندۇر. ئوۋ ئوۋلاشقا شەنبە كۈنى ياخشى، دۈشەنبە كۈنى سەپەرگە چىققان ياخشى. شەيشەنبە كۈن قان ئالدۇرسا ياخشى. پادىشاھ (ھۆكۈمدار) لارنىڭ ئالدىغا پەيشەنبە كۈنى بارغان ياخشى. جۈمە كۈنى نىكاھ قىلسا ياخشىدۇر.

سەپەرگە چىقىش توغرىسىدا

سەپەرنىڭ قائىدىلىرى خېلى نۇرغۇن. ئوڭۇشلۇق ۋە ئوڭۇشسىزلىقلارنى ئويلىشىپ، ئاندىن يولغا چىقىش لازىم.

يەكشەنبە كۈنى چۈشتە، دۈشەنبە كۈنى نامازپېشىندە، سەيشەنبە كۈنىمۇ نامازپېشىندە، سەپەرگە چىقىش كېرەك. چارشەنبە كۈنى تاڭ سەھەردە، جۈمە كۈنى ناشتىدىن كېيىن، شەنبە كۈنى نامازدىگەر ۋاقتىدا سەپەرگە چىقىش كېرەك.

سەپەر ھەققىدە نەزمە:

چىقماغىل مەشرىق ساری ئەي ھۇشيار،
شەنبە، دۈشەنبە كۈنى سەن زىنھار.
قىلماغىل مەغرىب ساری بولسا سەفەر،
ئاڭلا، يەكشەنبە يەنە جۈمئە خەتەر.
يۈكلەمە رەختىڭ جەنۇبغە ئەي جەۋان،
گەر بۇگۈن پەنجىشەنبەدۇر، بولغاي زىيان.
قىلسە ھەركىم گەر شىمال ساری گۈزەر،
بولسا سېھىشەنبە، چەھارشەنبە زەرەر.

سەپەرنىڭ قائىدىلىرى

كىمكى سەپەرگە چىقماقچى بولسا، تۆرت رەكەت نامازئوقۇسۇن. ھەر بىر رەكەتتە بىر قېتىم سۈرە پاتىھە ۋە بىر قېتىم ئىخلاسنى ئوقۇسۇن ۋە سالامدىن كېيىن دۇئا قىلسۇن. تاكى ئۇ ئادەم سەپەردىن يېنىپ كەلگىچە تەڭرىتائالا ئۇ ئادەمنىڭ ئۆزىنى، مال - مۈلكىنى ۋە پەرزەندلىرىنى بالا - قازادىن ساقلايدۇ. بالا - چاقىسىنىڭ ھەممە ئىشىنى ئوڭۇشلۇق

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئۇيغۇر كىتاب توری
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى

قىلىدۇ.

ھەزرىتى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام سەپەرگە چىقماقچى بولسا، پەيشەنبە كۈنى يولغا چىقاتتى. ئۇ دائىم «ئەي ئەلى، سەپەرگە چىقماقچى بولغان كىشى سۈرە ئىخلاسنى ئونبەش قېتىم ئوقۇسا، تەكرىتائالا ئۇ ئادەمنى سەپەرنىڭ يامانلىقلىرىدىن ساقلاپ، ياخشىلىقلارنى ئۇنىڭغا ئاتا قىلۇر» دەيتتى.

يەنە سەپەرنىڭ قائىدىلىرىدىن بىرى، ئەگەر بىرەرسى سەپەرگە چىقماقچى بولغاندا، ئۆزىدە باشقىلارنىڭ ئامانىتى بار بولسا، سەپەرگە چىقىشتىن بۇرۇن ئامانەتنى ئىگىسىگە ساق تاپشۇرۇپ بېرىش كېرەك. ھەرگىز ھەمراھسىز، يالغۇز سەپەرگە چىقماسلىق، ئامال بار ياخشى، ئالىم كىشىلەرگە ھەمراھ بولۇپ سەپەر قىلىش لازىم. جادۇگەر ياكى پالچىلار بىلەن ھەمراھ بولماسلىق كېرەك. مەنزىلگە يېتىپ بارغاندىن كېيىن ئالدى بىلەن ئات ـ ئۇلاقلارغا ھەلەپ بېرىش، ئاندىن كېيىن ئۆزى غىزالىنىش كېرەك. شۇ چاغدىلا تەكرىتائا ئۇ ئادەمدىن رازى بولىدۇ.

ئامال بار ئاخشىمى يول يۈرمەسلىك كېرەك، دېۋە ـ پەرىلەردىن خېيىمخەتەر يېتىپ قېلىشى مۇمكىن. ئەگەر كېچىدە يول ماڭماقچى بولسا، تۈن نىسپىدىن كېيىن مېڭىش كېرەك. ئۆيگە قايتقان چاغدا ئۆزىنىڭ قاچان قايتىپ كېلىدىغانلىقى توغرىسىدا ئۆيدىكىلەرگە خەۋەر قىلىش كېرەك. خەۋەر قىلماي تۇرۇپ ئۆيگە كىرمەسلىك كېرەك. سەپەردىكى ئادەم «ئايتەلكۈرسى» نى ئوقۇسا، ئوغرى ـ قاراقچىلاردىن ساقلىنىدۇ. ئەگەر سەپەر ئۈستىدە ئۈسساپ كەتسە، «ئىننا ئەئتەينا» نى ئۈچ قېتىم ئوقۇپ بىر تال تاشقا ھۇرۇپ، ئاندىن تاشنى ئاغزىغا سالسا، تەشنالىقى پەسىيىدۇ. ئەگەر يولۇچى يولدىن ئېزىپ قالسا، ئەزان توۋلىشى لازىم. ئەزاننىڭ ھۆرمىتىدىن يولنى تېپىۋالىدۇ. مۇساپىر بىرەر نەرسىنى يوقىتىپ قويغان بولسا «سۈرە ياسىن» نى بىر قېتىم ئوقۇسا، يوقىكەن نەرسىسى تېپىلىدۇ، ئىنشائاللاھ.

كۈن تۈتۈلۈش توغرىسىدا

ئاشۇرا ئايدا كۈن تۈتۈلسا مولچىلىق بولىدۇ. قار ـ يامغۇر كۆپ ياغىدۇ ۋە ئاشلىق ـ زىرائەتلەر مول ـ ھوسۇل بېرىدۇ.

سەپەر ئايدا كۈن تۈتۈلسا پۇقرالارنىڭ ئارىسىدا ئۆلۈم ـ يېتىم كۆپ بولىدۇ. پادىشاھقا كېسەل تېگىدۇ، سەدىقە بېرىش لازىم. كۆز ئاغرىقىمۇ كۆپىيىدۇ. ئەمما مېۋىلىك دەرەخلەرنىڭ مېۋىسى كۆپ بولىدۇ.

رەبىيەلئەۋۋەل ئايدا كۈن تۈتۈلسا، ئات ـ ئۇلاقلار كۆپ بولىدۇ. جەڭ ـ جېدەل، قانخورلۇق كۆپىيىدۇ. تۈيۇقسىز ئۆلۈملەر تولا بولىدۇ.

رەبىيەلئاخىر ئايدا كۈن تۈتۈلغانلىقى، پادىشاھلارنىڭ ئۆلۈمىنىڭ نىشانىسىدۇر. دەرۋىشلەرنىڭ كۈنى ئوبدان ئۆتىدۇ. سەۋدايىلارغا تېخىمۇ ياخشى بولۇر.

جەمادىيەلئەۋۋەل ئايدا كۈن تۈتۈلسا، ئالدى بىلەن ئات ـ ئۇلاقلار قىرىلىپ كېتىدۇ. ئاندىن غەربىي يۇرتلاردىكى خەلقلەر ئارىسىدا ئۆلۈم ـ يېتىم تولا بولىدۇ.

جەمادىيەلئاخىر ئايدا كۈن تۈتۈلسا، غەربىي يۇرتلاردىكى كىشىلەرگە ياخشىلىق يۇزلىنىدۇ. لېكىن شەرقىي يۇرتلاردا قەھەتچىلىك بولۇپ، ئۆلۈم كۆپ بولىدۇ.

دۇئا ئايدا كۈن تۈتۈلسا، خەلق ئارىسىدا خۇشاللىق كۆپىيىدۇ. لېكىن ئۇ يىلى

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى
ئۇيغۇر كىتاب توری
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى

قۇرغاقچىلىق بولۇپ، جەلە - غەلۋىلەر تولا بولىدۇ.
بارات ئايدا كۈن تۇتۇلسا، ئۇ يىلى قار - يامغۇر كۆپ ياغىدۇ. قىشتا قاتتىق سوغۇق بولۇپ، كىشىلەر يېمەكلىكتىن قىسىلىدۇ.
رەمەزاندا كۈن تۇتۇلسا غازىلار (جەڭچىلەر) غا غەلىبە ئىشىكى ئېچىلىدۇ. ھىندىستان پادىشاھلىرى ئارىسىدا قانخورلۇق پەيدا بولىدۇ.
ھېيت ئايدا كۈن تۇتۇلسا ياخشىلىق يوقتۇر. ئىراق ۋە رۇملاردا دۇشمەن پەيدا بولۇر.
ئارا ئايدا كۈن تۇتۇلسا، ئاشلىق - زىرائەتلەرگە چېكەتكە ئاپىتى تېگىدۇ. يامغۇر ۋاقتىسىز تولا ياغىدۇ. كىشىلەر ئارىسىدا ئاداۋەت كۆپىيىدۇ. خەير - ساخاۋەت قىلىش كېمەيدۇ.
قۇربان ئايدا كۈن تۇتۇلسا، ئارا ئايدىكى ئىشلارغا ئوخشاش ئەھۋاللار يۈز بېرىدۇ.

ئاي تۇتۇلۇش توغرىسىدا

ئەگەر ئاشۇرا ئايدا ئاي تۇتۇلسا، پادىشاھلارغا ئۆلۈم كېلىدۇ.
سەپەر ئايدا ئاي تۇتۇلسا، خەلقلەرگە جەۋرى - زۇلۇم كۆپ بولىدۇ.
رەبىيەلئەۋۋەل ئايدا ئاي تۇتۇلسا قەھەتچىلىك بولىدۇ.
رەبىيەلئاخىر ئايدا ئاي تۇتۇلسا، ھۆل - يېغىن تولا بولۇپ، ئاشلىق ئوخشايدۇ.
جەمادىيەلئەۋۋەلدە ئاي تۇتۇلسا، پۇقرالار ئارىسىدا خۇشاللىق كۆپىيىدۇ. يىلنىڭ ئاخىرى ياخشى بولىدۇ.
جەمادىيەلئاخىر ئايدا ئاي تۇتۇلسا، خۇشاللىق تولا بولىدۇ.
دۇئا ئايدا ئاي تۇتۇلسا، خەلق بىر - بىرى بىلەن جەڭ قىلۇر. نېمەتلەردىن بىغەم بولۇر.
بارات ئايدا ئاي تۇتۇلسا، پادىشاھلار ئارىسىغا ئاداۋەت چۈشىدۇ. ئەمما دەرۋىشلەرنىڭ ھال - كۈنى ياخشى بولىدۇ.
رەمەزان ئايدا ئاي تۇتۇلسا، پۇتۇن خەلقنىڭ تۇرمۇش ئەھۋالى ياخشى بولىدۇ. بەزى جايلاردا پىتنە - پاسات تولا بولىدۇ.
ھېيت ئايدا ئاي تۇتۇلسا، شۇ يىلى پادىشاھ جەڭگە قاتنىشىدۇ، ئەمما ئاخىر چېكىنىپ قاچىدۇ.
ئارا ئايدا ئاي تۇتۇلسا، يوللاردا خەتەر يۈز بېرىدۇ، تولا يۇرتلارغا ئاپەت تېگىدۇ.

يەر تەۋرەش توغرىسىدا

ئاشۇرا ئايدا كۈندۈزى يەر تەۋرىسە، ۋەيرانلىق ۋە پەرىشانلىق يۈز بېرىدۇ. ئەگەر كېچىسى يەر تەۋرىسە، يۇرت خەلقى قوزغىلىدۇ.
سەپەر ئايدا كۈندۈزى يەر تەۋرىسە، خەلقە قاتتىق خاپىلىق كېلىدۇ، ھايۋانلار قىممەت بولىدۇ. ئەگەر كېچىسى يەر تەۋرىسە، جانىۋارلارغا ئاپەت يېتىدۇ، خەلقە راھەتچىلىك يۈزلىنىدۇ. لېكىن ئاخىرى خەلقە ئۆلۈم ئاپىتى كېلىدۇ.
رەبىيەلئەۋۋەل ئايدا كۈندۈزى يەر تەۋرىسە، ھىندىستان يۇرتىدا جەبىر - زۇلۇم كۆپىيىدۇ. كىشىلەر قورقۇنچ ئىچىدە ھالاك بولىدۇ. ئەگەر كېچىسى يەر تەۋرىسە، قار -

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى
ئۇيغۇر كىتاب توری
№3

يامغۇر كۆپ ياغىدۇ. غەربىي يۇرتلاردا جەڭ بولۇپ، قان تۆكۈلىدۇ.
رەببىيەلئاخىر ئايدا كۈندۈز يەر تەۋرىسە، ھايۋاناتلارغا ئۆلۈم كىرگەي. مالنىڭ گۆشىنى يېگەنلەرگە كېسەل تېگىدۇ. ئەگەر كېچىسى يەر تەۋرىسە، شۇ يىلى بۇلاقلارنىڭ كۆزى ئېچىلىپ، خۇشاللىق كۆپ بولىدۇ.
جەمادىيەلئەۋۋەل ئايدا كۈندۈزى يەر تەۋرىسە، خەلق ئىچىدە تۈيۇقسىز يۇز بېرىدىغان ئۆلۈم تولا بولىدۇ. ئەگەر كېچىسى يەر تەۋرىسەپادىشاھلار ماتەمدار بولىدۇ، باغ ـ ۋارانلارغا ئاپەت تېگىپ، مېۋىلەرنى قۇرت يەيدۇ.
جەمادىيەلئاخىر ئايدا كۈندۈزى يەر تەۋرىسە، شۇ يىلى مال ـ ۋاران ئازىيىدۇ، ئوۋچىلىق ئىشلىرى كەملەيدۇ. ئەگەر كېچىسى يەر تەۋرىسە، كېسەللىك ئازلايدۇ. ئەمما ئاشلىق قىممەت بولىدۇ. خەلقلەردە ئۆلۈم قورقۇنچى پەيدە بولىدۇ.
دۇئا ئايدا كۈندۈزى يەر تەۋرىسە، خەلقتە ئاپەت يېتىدۇ. ئەگەر كېچىسى يەر تەۋرىسە، جەڭ ـ جېدەل تولا بولۇپ، نۇرغۇن خەلق ھالاك بولىدۇ. ھايۋاناتلارغىمۇ نۇقسان يېتىدۇ.
بەرائەت ئايدا كۈندۈزى يەر تەۋرىسە، بەگلەر ئارىسىدا ئاداۋەت پەيدا بولىدۇ، ئىككى ياشتىن يەتتە ياشقىچە بولغان ئوغۇل بالىلارغا قازا يېتىدۇ.
رەمەزاندا كۈندۈزى يەر تەۋرىسە، ئۆلۈم قورقۇنچى پەيدا بولىدۇ. ئەگەر كېچىسى يەر تەۋرىسە، شۇ يىلى قارىمۇ ـ قارشىلىق ئەھۋاللار كۆپ بولىدۇ، پۇقرالار قىيىنچىلىقتا قالىدۇ.
ھېيت ئايدا كۈندۈزى يەر تەۋرىسە، شۇ يىل ئىككى پادىشاھ ئۆز ـ ئارا جەڭ قىلىدۇ.
ئارا ئايدا كۈندۈزى يەر تەۋرىسە، ياخشى كىشىلەرنىڭ ئارىسىدا پىتنە ـ پاسات پەيدا بولىدۇ. كارۋانلارغا ئۆلۈم ئاپىتى يېتىدۇ. ئەگەر كېچىسى يەر تەۋرىسە، خەلقتە قاتتىق رەنج ـ ئاپەت يېتىدۇ.
قۇربان ئايدا كۈندۈزى يەر تەۋرىسە، سۇلار ئازىيىدۇ، ياشلار ئارىسىدا ئۆلۈم ـ يېتىم تولا بولىدۇ. ئەگەر كېچىسى يەر تەۋرىسە، شۇ يىلى يۇرتتا ۋەيرانچىلىق بولىدۇ. لېكىن، سۇ، ئاشلىق، بۇغداي ھوسۇل بېرىدۇ.

يەر تەۋرىگەن كۈنلەر توغرىسىدا

جۈمە كۈنى يەر تەۋرىسە، پادىشاھلارغا، ئايالىلارغا كېسەل تېگىدۇ.
شەنبە كۈنى يەر تەۋرىسە، تۈرك ۋە يەھۇدى خەلقلىرىگە نۇقسان يېتىدۇ.
يەكشەنبە كۈنى يەر تەۋرىسە، يېمەك ـ ئىچمەك كەمچىل بولىدۇ، ئەمما كېسەل تولا بولىدۇ.
دۈشەنبە كۈنى يەر تەۋرىسە ئۇششاق ـ چۈششەك ئاغرىقلار تولا بولىدۇ، تۈيۇقسىز ئۆلۈم ئىشلىرى كۆپىيىدۇ.
سەيشەنبە كۈنى يەر تەۋرىسە، يامغۇر كۆپ ياغىدۇ.
چارشەنبە كۈنى يەر تەۋرىسە، ئويلىمىغان چاغلاردا ۋاقىتسىز بوران چىقىش ئىشلىرى كۆپ بولىدۇ.
پەيشەنبە كۈنى يەر تەۋرىسە، ئۇلۇغلار، چوڭلار ئارىسىدا ئۆلۈم ـ يېتىم بولىدۇ.

دانىيال ئەلەيھىسسالامنىڭ پالى

ئەگەر بىر كىشى «مېنىڭ پالانى ھاجىتىم ئوڭۇشلۇق بولامدۇ؟ يوق» دېگەن خىيالدا،

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئۇيغۇر كىتاب توری
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى

شۇنى بىلىپ باقماقچى بولسا، شۇ كىشنى كۆڭلىگە پۈكۈپ قويغا بىر سىقىم پۈرچاق ياكى نوقۇتنى ئالسۇن. ئاندىن ئۇنى .....[1] قىلسۇن. ئەگەر ئەلگە ئاخىرىدا بىر تال قالسا، ھاجىتىگە يېتىدۇ. ئەگەر ئىككى تال قالسا، ئارزۇ قىلمىسۇن، كىشى ئەملگە ئاشماس. ئەگەر ئۈچ تال پۈرچاق قالسا، بەلكى ئۇ كىشتىن زىيان يېتەر. ئەگەر تۆت تال قالسا، ناھايىتى كۆپ جاپا ـ مۇشەققەت ۋە دىشۋارچىلىقتىن كېيىن ھاجىتىگە يېتىدۇ. ئەگەر بەش تال پۈرچاق قالسا پات ئارىدا مۇرادىغا يېتەر. ئالتە تال پۈرچاق قالسا كېچىكمەي پاتلا مۇرادىغا يېتەر. يەتتە تال قالسا ھەرگىزمۇ تىلىكىگە يېتەلمەس (تەقدىرىتائالا گۇۋاھتۇر).

قۇلاق قىچقىرغانلىك بايانى

ئەگەر شەنبە كۈنى قۇلاق قىچقىرسا، بىرەر خەۋەر ئاڭلايدۇ.
يەكشەنبە قۇلاق قىچقىرسا، پادىشاھ غالىب بولىدۇ.
دۈشەنبە كۈنى قۇلاق قىچقىرسا، سەپەرگە چىقىدۇ.
سەيشەنبە كۈنى قۇلاق قىچقىرسا، دەرھال پايدا كۆرىدۇ.
چارشەنبە كۈنى قۇلاق قىچقىرسا، ياخشىلىق كۆرىدۇ.
پەيشەنبە كۈنى قۇلاق قىچقىرسا، پادىشاھلاردىن ئىنئام ئالىدۇ.
جۈمە كۈنى قۇلاق قىچقىرسا، ئۆيىگە مېھمان كېلىدۇ.

ئۆي كۆچمەكنىڭ بايانى

ئۆيدىن ئۆيگە كۆچەرگە يەكشەنبە،
ياخشى ئېرمەسكىم ئەيلەدىم تەنبە[10].
ئەي بەرادەر، بۇ كۈنى ئەيلە ھەزەر،
ۋەرنە مالىڭغە بولغۇسىدۇر زەرەر.
بەلكى دۈشەنبە كۆچەرنىڭ ئەھكامى،
كىم كۆچەر ئۆكسۈگەي ئانىڭ مالى.
سېھىشەنبە ئېرۇر بىغايەت خوب،
پادىشاھلاردىن كۆرۈر ئىنايەت كۆپ.
چەھارشەنبە كۆچسە مىرادى ھاسىلدۇر،
كۆچكۈچىنىڭ غايىبى ھازىردۇر.
پەنجىشەنبە كۆچەردىن ئەيلە ھەزەر،
ۋەرنە مالىڭ بولغۇسىدۇر خەتەر.
خوب ئىمەسدۇر كۆچەرگە ئازىنە،
چۈنكى تۈغقان ئارا چۈشەر گىنە.
نەقىل شەنبە قەچان يەمان ئولغاي،
مېھمان ئۆزرە.....مېھمان ئولغاي.

ئىگىن كەسمەكنىڭ بايانى

كىشىكىم كەسسە ئىگىن رەۋزە شەنبە،
كى ئوغرى ئالغاي، ياكى سۇغا ئاققاي.
بولۇر بىچارە، ئۇفراغۇنچە تەندە.
ئەگەر چەھارشەنبە كەسسە، بىسىيار
ئەگەر يەكشەنبە كەسسە بىناگاھ،
تەۋانگەر[11] بولغۇسەن، يەنە كىردار[12].
قالۇر غەمگە، ياراشماس بولسۇن ئاگاھ.
بولۇر ئالىم، ئىگىن پەنجىشەنبە كەسسە،
كى دۈشەنبە مۇبارەك، كەسسە ئىگىن،
بولۇر ئىلمى زىيادە، بۇنى بىلسە.
كى خۇشھال بولغاي، بولماس غەمكىن.
ئەگەر ئازىنەدە كەسسە ئىگىن خۇب،
ئەگەر سېھىشەنبە كەسسە سەرۇپاي،
بولۇر ئۇمرى ئۇزۇن، دەۋلەتى كۆپ.

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى

ئىگىن كىيمەكنىڭ بايانى

كىيمە شەنبە يېگى ئىگىن زىنھار، بولسەگەر سۇ ئىچرە، ئوتغە كۆيەر.
كىيسەڭ ئەلبەتتە بولغايسەن بىمار. چەھارشەنبە كىيەرغە راغىب بول،
كىيسە يەكشەنبە خۇبدۇر يېگى ئىگىن، ئىگىن ئۇستۇن ئىگىنگە تالىب بول.
مۇنى بىلگىل پات ئۇفراغاي لېكىن. پەنجىشەنبە كىيىگىكى دىيبا[14] دۇر،
جامە دۇشەنبە كىيگەن ئول بىباك، فەرزەندىگىزغە بۇ مىسلى زىيبادۇر.
ماتەم ئولغاي يەقاسىن ئەتكەي چاك. جۇمئەدە سۇننەت ئولدى نەۋئى جامە،
كىمىكى سېھشەنبە جامە كىيەر، .....خاھى تەقي[15]، خاھى ئىمامە[16].

ئىگىن يۇيماقنىڭ بايانى

.....[16] يۇيسە ئازىنە كۇنى، يۇيساڭ ئەلبەتتە بولغايسەن بىمار.
ياخشىلىق كۆرگەي تۇنۇ كۇنى. سېھشەنبە يۇيسا داۋا بولغاي،
شەنبە ئىگىن يۇيماقنى خۇب دېمە، بىسەبەپ ھاجەتى رەۋا بولغاي.
غەم بىرلە قايغۇنى بىھەد يېمە. چەھارشەنبە كۇنى ئىگىن يۇيدى،
يۇما يەكشەنبە ئىگىندىن كىر، ساتسا ئەلبەتتە كۆرەر سۇدى.
ئەر ـ خاتۇن ئولغاي يەجەب دىلكىر. پەنجىشەنبە ئىگىن يۇيماڭ زىنھار،
يەنە دۇشەنبە ئىگىن يۇيماڭ زىنھار، مالىڭىزغا بولۇر زىيان بىسىيار.

غۇسلىنىڭ بايانى

.....[17] غۇسلى قىلسا رەۋزە شەنبە، ئەگەر غۇسل ئەيلەسەڭ بولغايسەن بىمار.
بولۇر ئۇمرى ئۇزۇن جان، تەنبە. تەننى چاھارشەنبە كىم ئارىغلار،
ئەگەر يەكشەنبەدە غۇسل ئەتمە ناگاھ، بولۇر نېئمەت تولا، كۆرگەي ئاسىغلار[18].
بولۇر رەنجى زىيادە، ئۇمرى كۇتاھ[19]. تەنىڭنى پەنجىشەنبە يۇيما ئەي جان،
دۇشەنبە غۇسلى قىل ئەي يار، زىنھار، ۋەگەرنە مالىڭغە بولغۇسى نۇقسان.
بولۇر رىزقىڭغە رەۋان مال بىسىيار. تەنىڭنى رەۋزە جۇمئە ئەيلەسەڭ پاك،
سېھشەنبە سۇ قۇيمە تەنگە زىنھار، يەنە جۇمئەغىچە بولماسسەن غەمناك.

چاچ چۇشۇرمەكنىڭ بايانى

كىمىكى شەنبە چۇشۇرسە ساچىنى، سىنغۇسىدۇر ئاياغ ياكى جەينە[20].
قوندى ئىززەت قولىغا لاچىنى. دۇشەنبەدە تۇشۇرسە ساچىنى،
كىشى ساچىن تۇشۇرسە يەكشەنبە، كىيدى باشىغە تەختـ ـتاجىنى.

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى
ئۇيغۇر كىتاب توری
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى

سېھىشەنبە تۇشۇرسە غەمگە قالۇر،
ئىزدىگەي، تاپماغاي ئاراجىنى[1].
چەھارشەنبە تۇشۇرسە ساچىنى،
يېمەگەي دەرد - غۇسسە كاجىنى.

پەنجىشەنبە ساچىڭنى سالدۇرسالغى،
كۆرمەگەيسەن قارىنىنالغى ئاچىنى.
رەۋزە ئازىنە تاپقايسەن بىشەك،
ئاخىرەت مۇلكىنىالغى خىراجىنى.

تىرناق ئالماقنىڭ بايانى

ھەزرىتى مۇھەممەد مۇستەفا سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم پەرمان قىلىپ مۇنداق دېگەن: «شەنبە، يەكشەنبە، سەيشەنبە، چارشەنبە كۈنلىرى ھەرگىز تىرناق ئالماڭلار».

ئەگەر دۈشەنبە كۈنى تىرناق ئالسا تەڭرىتائالا ئۇ كىشىگە كاتىبلىقنى ئەتا قىلۇر، ئەگەر پەيشەنبە كۈنى تىرناق ئالسا ئۆمرى ئۇزۇن بولغاي.

بەخت - تەلەي سائىتى

مۇشۇ بەخت ئۇستىدە تۇغۇلغان ئادەم ئىللىق چىراي ۋە ئۆتكۈر كۆزلۈك بولىدۇ. ئۇنىڭ نىشانىسى بېشىدا، قۇرسىقىدا ھەم ئۇچىسىدا بولىدۇ. ئەمما ئۇ ئادەمنىڭ تۇزى شورلۇق بولىدۇ. كىشىگە ياخشىلىق قىلسا، ئاقىۋەت ئۇنىڭدىن يامانلىق كۆرىدۇ. ئەمما بىرەر يۇرتنىڭ چوڭى (باشقۇرغۇچىسى) بولىدۇ. مال - دۇنياسى كۆپ بولۇپ، دوستلىرى بىلەن بىللە خۇشال - خورام يەپ - ئىچىدۇ. خوتۇنىدىن بەختى ئېچىلمىدۇ. ھەرگىز باشقىلارنىڭ مىننىتىنى كۆتۈرمەيدۇ. بىرەرسى بىلەن بىرلىشىپ بىرەر ئىش قىلسا (ئورتاقچىلىق) نەتىجىسى ياخشى بولمايدۇ. ئۇلۇغلارغا يېقىنچىلىق قىلىپ، ئۇلار بىلەن بىللە بولسا بەك ياخشىدۇر.

بۇ تەلەيلىك ئادەمگە يىللاردىن چاشقان يىلى يارىشىدۇ. ئايلاردىن ئاشۇرا ئېيى، كۈنلەردىن سەيشەنبە كۈنى ياخشى. مال - مۇلۇكتىن ئالتۇن - كۈمۈش، خىزمەتكارلاردىن ئەر كىشى بولسا ئىنتايىن ياخشى. ئەگەر ئۆيلەنمەكچى بولسا، ئوت يۈلتۇزلۇق ياكى شامال يۈلتۇزلۇق خوتۇن يارىشاي. يېڭى چىققان ئاينى كۆرسە خوتۇن - قىزلارنىڭ يۈزىگە قارىسا يارىشاي.

بۇ ئادەمگە نىسبەتەن تىرىكچىلىك ئۆيى جەددى ئېيىغا توغرا كېلىدۇ. قاچانكى كۈن ھەمەل بۇرجىگىگە كەلسە، ئۇ ئادەمنىڭ ئەھۋالى ناھايىتى ياخشى بولىدۇ.

مال - دۇنيا ئۆيى سۇر ئېيىدۇر. يېشى چوڭايغانسېرى ئۇ كىشىنىڭ دۆلىتى زىيادە بولۇپ، مال - مۇلكى كۆپىيىدۇ.

ئاكا - ئۇكا ئۆيى ھەمەل ئېيى بولۇپ، قېرىنداشلىرىدىن ياخشىلىق كۆرىدۇ.

ئاتا - ئانا ئۆيى سەرتاندۇر. ئاتا - ئانىسىدىنمۇ ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرىدۇ.

بالا - چاقىلىرىنىڭ ئۆيى ئەسەد ئېيى بولۇپ، ئۇ كىشىنىڭ بالىلىرى كۆپ بولىدۇ ۋە بالىلىرى ئۇنىڭغا ياخشىلىق كەلتۈرىدۇ، بالىلىرىدىن پەخىرلىنىدۇ.

كېسەللىك ئۆيى سۇنبۇلەدۇر .....

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى

ئىزاھاتلار:

① قابىل، ھابىللار ـــ ئادەم ئەلەيھىسسالامنىڭ ئوغۇللىرىدۇر.
② ھىجامەت ـــ يەرلىك ئۇسۇلدا قان ئالدۇرۇش.
③ مۇجاھىد ـــ تىرىشىش، كۈرەش قىلىش ..... (بۇ يەردە كۆچمە مەنىدە قوللىنىلغان).
④ چاشتىگاھ ـــ ناشتا ۋاقتىتىن باشلاپ سائەت 10 لارغىچە ئارىلىق.
⑤ سۇبھى كازىب ـــ يالغان سۇبھى، بۇ يەردە تېخى تاڭ ئاتمىغان چاغنى بىلدۇرىدۇ.
⑥ سۇبھى سادىق ـــ راست سۇبھى، تاڭ يورۇغان سۇبھى ۋاقتىنى دېمەكچى.
⑦ ئەھلى ـــ خوتۇن ـ بالىلىرى.
⑧ كۆپ چېكىت ئورنىدىكى سۆزلەر ئۆچۈپ كەتكەن.
⑨ قولىيازمىدا كۆپ چېكىت ئورنىدىكى سۆزلەر يوقالغان.
⑩ تەنبە ـــ تەنبىھ.
⑪ تەۋانگەر ـــ باي، پۇللۇق.
⑫ كىردار ـــ ئامال، ئۇسۇل، ھەرىكەت.
⑬ دىيبا ـــ كىمخاپ، تاۋار ـ دۇردۇن. نەپىس، كۆركەم، گۈزەل.
⑭ تەقىي ـــ تەقىيە، دوپپا، تۇماق.
⑮ ئىمامە ـــ سەللە، باشقا ئوراپ چىگىۋالىدىغان رەخ، لاتا.
⑯ كۆپ چېكىت ئورنىدىكى سۆزلەر ئۆچۈپ كەتكەن.
⑰ كۆپ چېكىت ئورنىدىكى سۆزلەر يوقالغان.
⑱ كۇتاھ ـ قىسقا.
⑲ ئاسىغ ـــ پايدا، مەنپەئەت.
⑳ ئاياق ـ جەينە ـــ پۇت ـ قول.
㉑ ئاراج ـــ ئىلاج.
㉒ بۇ قولىيازمىنىڭ شۇنىڭدىن كېيىنكى قىسمى يوقالغان.